

Filiaal Uit-Wijk aan de Ceintuurbaan 47 A. te Bussum.

Regionale samenwerking

Door structurele samenwerking van de twee gemeenten hebben Naarden en Bussum een bibliotheekvoorziening van stedelijk niveau gecreëerd, die ze afzonderlijk nooit hadden kunnen realiseren. In dit verband is in het Ondernemingsplan van de bibliotheek ook sprake van samenwerking tussen bibliotheken op regionaal niveau.

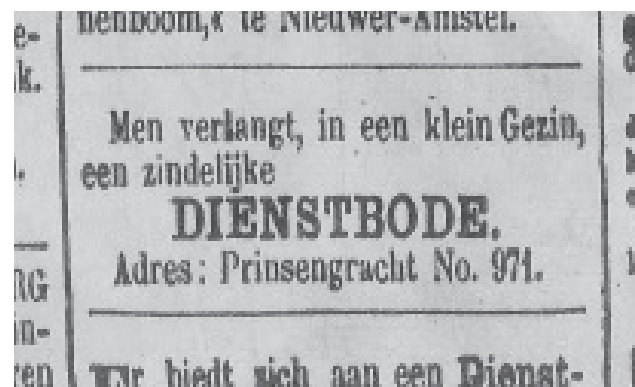
Als Naarden en Bussum gezamenlijk iets kunnen realiseren dat uitstijgt boven hun eigen lokale vermogen, dan moeten er op regionale schaal toch ook mooie dingen mogelijk zijn. Zeker in het virtuele tijdperk, waarin een groot deel van het informatieaanbod zich heeft losgemaakt van (openings)tijd en plaats. Dat betekent dat er grote kansen liggen in dit samenwerkingsverband, zolang maar de basisgedachte blijft dat de openbare bibliotheek een lokale voorziening is, in ons geval in de eerste plaats voor de inwoners van Bussum en Naarden. In dit kader is het motto zo groot als nodig en zo klein als mogelijk optimaal van kracht.

En met dat motto zet de Openbare Bibliotheek Naarden-Bussum haar eigen dynamische toekomst voort, in de hoop in 2014 ook van haar honderdjarige bestaan aan u verslag te mogen doen.

Een werkljst voor twee dienstboden

door Nel Krijnen-van Gog

Wie heeft er in zijn familie geen oma of overgrootmoeder die vroeger dienstbode of dienstmeisje is geweest. In hun eigen woonplaats, of de omgeving daarvan, was vaak geen werk voor de meisjes uit grote gezinnen te vinden. Daarom gingen zij vaak naar de grote stad, of kwamen naar het Gooi met zijn dorpen met grote villa-wijken, om daar als dienstmeisje of dienstbode voor dag en nacht te gaan werken.

advertentie uit 1886

Zo ook mijn schoonmoeder Jo Arendsen. Zij kwam in de jaren '30 uit Etten in de Achterhoek waar haar vader smid was. Ze werkte eerst bij bakker Van Riet aan het Zevenend in Laren. Daar leerde ze de Bussumer Cees Krijnen kennen, die daar in de bakkerij werkte, en zo kwam zij in juni 1936 in Bussum terecht.

Cees Krijnen en Jo Arendsen

Ze ging werken bij mevrouw H. van Hartingsvelt aan de Isaac da Costalaan. In december 1937 kwam ze bij de heer C.J. Struf en zijn dochter juffrouw Struf aan de Koningin Emmalaan 32 hoek Graaf Florislaan, een kast van een huis (zoals mijn schoonmoeder het altijd beschreef) met de mooie naam Bel-air. Ze sliep op een zolderkamer onder het dakbeschot, waar het in de winter net zo koud was als buiten.

Het huis had veel houtwerk, dat regelmatig in de was gezet moest worden. Als juffrouw Struf haar het werk opdroeg en zelf weg ging, deed mijn schoonmoeder de waspot open en zette deze op de warme kachel. En als de juffrouw thuiskwam, rook het hele huis naar de was en zei ze: "Zo Jo, je hebt je best weer gedaan het ziet er prachtig uit." Zo nam Jo mevrouw in het ootje.

Ook twee van haar zussen hebben in Bussum gewerkt maar zij zijn later weer naar de Achterhoek teruggegaan. Zoals vele andere meisjes is Jo niet meer uit Bussum weggegaan. Ze trouwde met haar Cees in september 1939.

Als moderne huisvrouw met een van alle gemakken voorzien huishouden vroeg ik me af hoe de dienstboden in de 19e en 20e eeuw, zo'n kast van een huis, dat in de winter door kolenkachels werd warm gestookt, waardoor er dus veel roet en stof was, werd schoongehouden met waar-

Gevraagd met Aug. een perfecte
KEUKENMEID
 en bekwaam
HUISKNECHT
 of getrouwde lieden zonder Kinderen, die daarvoor geschiktheid bezitten, tegen hoog salaris; en een
DERDE-MEISJE,
 kunnende Naaien, Mazen en Stoppen.
 Zich aan te bieden voorzien van goede getuigen bij Mevr. NIENHUYS, Villa „Medon“, Baarn, 's winters Amsterdam.

advertentie uit 1903

schijnlijk alleen een bezem en stoffer en blik!

Mijn vraag werd bij toeval beantwoord na wat lezen in een oud boekje: Keukengids uit 1904 met recepten en huishoudelijke tips. Daar kwam ik

een verzoek tegen van twee dames voor een werkljst met de dagelijkse werkzaamheden voor twee dienstboden. Hier wordt de dagelijkse werkzaamheden beschreven.

WERKLIJST VOOR TWEE DIENSTBODEN.
(Op verzoek van de dames v. W. te 's Gravenhage en N. A. te Rotterdam.
Dagelijkse werkzaamheden.)

<p style="text-align: center;">Keukenmeid.</p> <p>'s Morgens vóór het ontbijt: voor thee-water zorgen, laarzen poetsen, kleeren uitkloppen en afborstelen, stoep-dweilen, bed poetsen.</p> <p>Ná het ontbijt: keuken opruimen, gangen en trappen vegen, opendoen, verder de tweede meid met de kamers helpen.</p> <p>'s Middags: in de keuken opruimen, groenten schoonmaken, aardappelen schillen, koken, onder de hand verschillende werkzaamheden als: koper poetsen, schuren, messen slijpen, enz. afhankelijk van den dag en van de meerdere of mindere bewerkelijkheid van het menu.</p> <p>Ná den middag: vaten wasschen, opbergen, keuken in orde brengen.</p>	<p style="text-align: center;">Twede meid.</p> <p>'s Morgens vóór het ontbijt: de kamers luchten, de huiskamer in orde brengen, het ontbijt klaarzetten.</p> <p>Ná het ontbijt: slaapkamers luchten, bedden afhalen, wastafels schoonmaken en de kamers verder klaar maken, kamers doen met de keukenmeid, koffie zetten en in de huiskamer klaar zetten.</p> <p>'s Middags: opendoen, in de huiskamer de koffietafel helpen opruimen, zorgen voor de wasch, vouwen, opbergen of strijken, afhankelijk van den dag, verstellen of zilver poetsen, tafeldekken, helpen opdoen en tafeldienen.</p> <p>Ná den middag: afnemen, zilver en glazen binnen af wasschen, eetkamer in orde brengen en verder de keukenmeid behulpzaam zijn, thee-water binnenbrengen.</p>
---	---

KAMERDAGEN.

Bij het kamerdagen zijn de beide dienstboden elkaar zooveel mogelijk behulpzaam.

1e Maandag Huiskamer	grootte heurt.
2e Maandag Eetkamer	„ „
3e Maandag Salon	„ „
4e Maandag Slaapkamer	„ „
1e Dinsdag Twee kleine slaapkamers.	
2e Dinsdag Dienstdienstkamer en zolder.	
3e Dinsdag Twee kleine kamers, b.v. logeerkamer, badkamer, kabinet.	
4e Dinsdag provisiekamer, kelder, keukenkast.	

Verdeeling van de middagen.

<p style="text-align: center;">Keukenmeid.</p> <p>Maandagmiddag: koper poetsen. Dinsdagmiddag: messen slijpen, schuren Woensdagmorgen: gang en stoep schrob- ben, keuken kleine heurt. Donderdagmorgen: portalen, trappen en leuninggen aan heurt geven. Vrijdag 's morgens: keuken, kachel, hout- werk. Zaterdag: gang en stoep schrobben, hui- tenwerk, keuken grootte heurt.</p>	<p style="text-align: center;">Twede meid.</p> <p>Moet 's middags steeds netjes gekleed zijn om open te doen. Zij moet voor de wasch zorgen, die gerekend wordt droog en gemangeld thuis te komen. Eén middag is bestemd voor vouwen en opbergen van het goed, één of twee middagen voor het strijken, terwijl het verstellen op andere dagen geschiedt. Eén middag kan gehouden worden om zilver te poetsen. Bepaalde dagen zijn hiervoor niet op te geven, omdat het afhangt van den dag waarop de wasch thuis komt.</p>
--	---

Wanneer de wasch gevouwen en gestreken thuis komt, kan de tweede meid 's middags de keukenmeid behulpzaam zijn.